

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota,
 Kiadóhivatal:
 Bulv. Regela Ferdinand 22.
 (József tőrcsög-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgőnyelv: Kozlöny, Arad.
 Telefonszám:
 Szerk. osztály és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 let, vasárnap
 8 let, Buourestiben 50 banival
 több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egész évre — — — — 480 Let.
 Fél évre — — — — 240 Let.
 Negyed évre — — — — 120 Let.
 Havonta — — — — 40 Let.
 Hirdetések díjazás szerint
 Megjelenik naponta reggel.

Felolós szerkesztő:

Károly József

A középosztályok nemzetközi szervezkedése.

A múlt heti berni nemzetközi középosztály-kongresszus volt a középosztály első organikus megnyílásának, úgy az egyes országok határain belül, mint nemzetközi vonatkozásban. A berni kongresszus magyar csoportjának bellasi Baross Gábor postatakarékpénztári elnöki igazgató volt a vezetője, aki egyénileg egyik legszámottevőbb előharcosa és így legalaposabb ismerője is a középosztályok ügyének. Bernből visszatértekor a kongresszus lefolyásáról, a szervezkedés históriájáról és a megindult szervezkedés nemzeti és nemzetközi vonatkozásairól a következőkben nyilatkozott:

— Évek óta folyó nagy előkészítő munkálatok eredménye volt ez az első svájci középosztály-kongresszus. Aból a tudományos és így elvont értékű intézetből nőtt ki, amely Brüsszelben működött *Nemzetközi Középosztály Intézet* címen és amely figyelte a középosztályok helyzetét, statisztikát gyűjtött rólok, aztán évente beszámolt nem sok érdeklődés mellett mindezekkel a nyilvánosságnak. A háború után az intézmény működését praktikusabb alapokra kezdte fektetni, amiben nagy szerepe van a hollandiai kifejtett erős középosztálynak és ennek inspirálására tűzte ki célul, hogy *nemzeti és internacionális szervezetbe tömöríti a középosztályokat*.

— Az első berni kongresszuson tizennyolc állam képviselői jelentették be táviratilag csatlakozásukat. Természetes, hogy ezen az első találkozón a kijelölt célok fixirozásáról lehetett még csak szó, a program felállításáról tehát, aminek azonban az a jelentősége, hogy bekapcsolódunk az általános nemzetközi jólét és konszolidációt munkáló nemzetközi szervek organikus sorába.

— Programunk csúcspontja az, hogy *a szövetség szilárdan áll a magántulajdon, a magángazdaság és az önálló munka alapján és határozottan leküzdeni igyekszik minden olyan tendenciát, amelyek ezek természetes kifejlődését megakadályozná*. Erre a következők

az eszközei: 1. *Nemzetközi egyezmények sürgetése az ipar, kereskedelem, tudomány, művészet és egyéb szabadfoglalkozások érdekében*. 2. *Lehetővé tétele annak, hogy állandósuljon a középosztályok gyermekeinek cseréje*. 3. *Az egyes nemzetek szociális és egészségügyi helyzetének feljavítása érdekében való ilyen célú intézmények alapítása és ezek keretein belül a középosztályok gazdasági és pénzügyi támogatása*. 4. *Fejlesztése és kiépítése a középosztályok érdekeit védő sajtónak, létesítése egy nemzetközi hírszolgálatnak és érdektudósító szervnek*. 5. *Terjesztése és megerősítése a polgári és nemzetfentartó gondolatnak, a többi osztályokkal való szükséges együttműködés propagálása, egyszóval a nemzeti és*

nemzetközi harmónia megerősítése a tartós béke érdekében. 6. *Egy olyan nemzetközi gazdasági rendre való törekvés, amelyben a középosztályok a termelésben és a javak kicsorélésében állásuknak megfelelő és működésüknek alkalmas szerephez juthatnak*.

— Mindebből kitűnik, hogy a középosztályok szervezete nem olyan internacionális intézmény, mint amilyenbe a munkások és a velük ellentétes munkaadók tömörültek. A Szövetség az egyes országokon belül törekszik arra, hogy a középosztály gazdasági állásában és jogában megerősödjék és kifejlődjék, mert hiszen *a leg-erősebb nemzetfentartó elem a középosztály, amely ha megszűnne, megerősödik vele a nemzet a nemzeti célok összesége is*.

Drezda harcol Berlin ellen.

— Poincaré elutasító válasza után. — A francia miniszterelnök előtt közömbös minden német ajánlat. — Lehangolt-ság Berlinben.)

(A Közlöny távirati tudósítása.) A német közvélemény feszült figyelemmel tekintett Páris felé és várta, hogy mit fog mondani Poincaré a párisi német ügyvivőnek. Poincaré végighallgatta a követet, majd kijelentette neki, hogy ajánlatok a közvetlen tárgyalások felvétele ország nem előzszik meg a német behodólassal, addig nem is érdekli a német kormány, amíg a Ruhr-vidéken teljes erővel meg nem indul a termelés. Berlinben ezt olybá veszik, mintha az utolsó német reménységet zúzták volna össze. A legújabb német-francia eseményekről alábbi eredeti távirataink tudósítanak:

Poincaré rideg visszautasítása.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi kormány hosszasan foglalkozott a helyzet megváltozásával, amit az idézett elő, hogy *Poincaré visszautasította Hoesch párisi német ügyvivő javaslatait*. Hoesch referálta a kormánynak Poincaréval folytatott megbeszéléseit, a melynek során vázolta Poincarének azokat a nehézségeket, amelyekkel a Ruhr-vidéken szemben áll a német kormány. Kijelentette, hogy Németország készségesen hajlandó a nehézségek elsimítására. A német kormány megbízásából Hoesch előadta Poincarének, hogy *a francia és német kormányoknak együtt kell meg tárgyalni a módokat, miképpen érhető el leggyorsabban a passzivitás abbahagyása után a munka és a termelés újra megindulása*. A megszállt területek helyzete feltétlenül megköveteli a német és francia kormányok együttes tárgyalását,

mert csak így várható eredmény, *másképpen teljesíthetetlen marad Franciaországnak az a kívánsága, hogy a január tizenegyediké állapotot Németország vissza állítsa*. Majd Hoesch előadta Poincarének, hogy Németország eszidőszárint képtelen a szén és kőszén-szállítások megfizetésére. Végül a német ügyvivő kijelentette, hogy kormánya tanácsosnak tartja a jóvátételi bizottsággal való gyors érintkezésbe lépést.

Poincaré válaszában kijelentette, hogy *neki közömbös mind az, amit Hoesch előadott, közömbösök a német birodalmi kormány utasításai és a mód, amellyel a kérdést megoldja, neki csupán az lényeges, hogy a január tizenegyediké előtti állapot helyreálljon*. Amíg ez meg nem történik, nem járulhat hozzá ahhoz, hogy a jóvátételi bizottság német javaslatokat tárgyaljon.

Harc Drezda és Berlin között.

Berlinből táviratozzák: A Szász ország és Berlin közötti konfliktus az egész politikai életet újabb zavarokkal fenyegeti. Müller katonai főmegbízott a német központi kormány képviselője követelte a szász kormánytól a kommunista szervezettek felszámolását és a pénzügyminiszternek a kabinetből való kilepését. A szocialista és a demokrata berlini sajtó ezt az eljárást provokatívnak és meggondolatlannak itéli és helyesli, hogy a szász kormány erre az ultimátumra viszályt választott. Ha Müller sajté iniciatívájában járt el azonban Gessler hadügyminiszter rendelkezése ekeledett, akkor *a szocialista minisztereknek ki kell lépniük* Stresemann kabinetéből. Amennyiben Berlin és Drezda között konfliktus törne ki a német munkásság meg fogja védeni a szász kormányt.

Kivételes állapot.

Berlinből jelentik: A birodalomban egyre szaporodó zavarok miatt *a kivételes állapot rendelkezését az egyes tartományokban ténylegesen végre fogják hajtani*. Gessler honvédelmi miniszter elrendelte a szász és thüringiai alakulatok feloszlását és a fegyverek elkobozását.

Ismét szakítás.

Berlinből jelentik: A börze currier, amely a kancellár politikai nézeteivel teljesen tisztában van a következő szenzációs fejtegetéseket írja. *Németország ezután végleg megszüntet minden jóvátételi szállítást és fizetést Franciaország számára*. Tudjuk, hogy ez teljes szakítást jelent Franciaországgal. A szélső jobb követelte a franciákkal való szakítást, Stresemann ezt tudta de igyekezett elhalasztani, mert ha a meg egyezést eleve kizárja, akkor a világ közvéleménye Németországot felelőssé tette volna a szakításért. *Amennyiben a német kormány nem fogja megállítani a jóvátételi bizottsággal való gyors érintkezésbe lépést*. A többi szövetségeseknek alkalmasnak van most, hogy Németország béke vágyáról meggyőződjenek és hogy Németország súlyos helyzete miatt kényszerült a jóvátételt a többi hatalmakkal szemben be-szüntetni.

Lloyd George német forradalmat jósol Newyorkból jelentik: Chicagóban Lloyd George nagy beszédet mondott, amelyben azt fejtegette, hogyha Franciaország és Belgium az eddigi politikát folytatja, a Ruhr-megszállástól számított három éven belül a felét sem kaphatja meg kelleseinek. Jóvátétel nem lesz, ellenben Németországban forradalomra kerülhet a sor.

Angora harca Konstantinápoly ellen.

(A török ellenforradalmi híresztelések kulisszatitkai.)

A Neue Freie Presseben e napokban szenzációs interjú jelent meg Kemal pasáról, aki ez alkalommal a világtörténelem számára diktafalta mondanivalóit. Ez volt az első eset, hogy a győzelmes, új Törökország vezére határozottan és félreértés nélkül török köztársaságról beszélt és hozzá fűzte, hogy a török köztársaság fővárosa pedig Angora. Miközben a történelem istennője köbe véste Kemal szavait, mi azon gondolkodtunk, hogy micsoda sötét szándék rejlik a Neue Freie Presse leistungja mögött, mint minden világ szenzáció mögött, amellyel ez a lap lepi meg az emberiséget. Micsoda borzalom, micsoda sorcsapás óálkodik a fiatal köztársaságra, hogy ime ilyen feltűnő formában magára vonta annak a monstre-organumnak a figyelmét, melynek tekintete mindig baljósatláknak és mindig jólőre szegeződik azokra a területekre, hol az európai imperializmus és hűséges futárja: a titkos diplomácia új temetőket készített elő? Miért károm a Neue Freie Presse a szüz anatóliai mezők felett? Micsoda oka volt neki és azoknak, akik rendelkeznek vele, hogy közölje Kemal férfias szavait, amelyekkel a köztársaság és Angora mellett köti le magát? Micsoda sakkhúzás volt ez?

„Ellenforradalom...”

Körülbelül sejtettük is, hogy miért ez a cikk és miről van szó,

Szegényember elégtétele.

A szegény ember az egyszerű ember. Mert az egyszerű ember becsületes. Nem tud más lenni. A becsületesség pedig meztelenséget jelent a harcban. Pedig harc van: a világ nagy háborúja az egyes ember háborújává lett, mindenki ellen. A becsületes ember úgy áll ebben a személyes harcban, mint az a katona, aki meztelenül áll a szuronyok rohamában. Biztos, hogy ledöfik. Így döfik le a becsületes embert a mindennapi harcban. Szegény marad. Ez az ő formája: egyszerű, tehát becsületes, becsületes, tehát szegény. Ez a tömeg. Azt is lehetne mondani: ezek az éhhaló emberek. Az éhhaló tömeg. A nyáj. Fölöttük roboznak a nagy harácsolók. Akiik hirtelen kábukkáznak és szédítő milliárdokat görgetnek maguk alá. — Ezek a zseniális emberek. A vakmerők. A szegény ember szédülten néz maga fölé és tehetetlen. Jönnek, akik mondják: tessék, szabad az út, akárki fölülkerekedhetik, akárki megcsinálhatja a szédítő vagyont — ha van esze hozzá. Sokszor hisszük is, hogy napjaink roppant vagyonszerzései, a villámgyors és szédítő meggazdagodások titka a zsenialitás, az ész.

de vártuk a biztos jeleket. Tudtuk, hogy nem hiába várunk és nem sokáig várunk. Ime a válasz már befutott: érkeznek a török ellenforradalom hírei. Ujjal kellett mutatni Kemalra, akire az első ellenforradalmi nyilatkozni kell.

Az újjászületett, modern Törökország diadalmas előretörése a sötét színpalot mögé szorította a gyászos múlt gyászos elemeit. — Az ó-törökök nem mertek mulkálni és nem hirdethették az örökkévaló muzulmán tradíciót, mely szerint a kalifatus és a szultáni hatalom szerzségek, melyekhez nem szabad nyulni. A detronizált szultán az emigrációban csak titkos üdvözléseket kaphatott az ó-törököktől, akiknek kétségtelenül erős támaszaik voltak a hodzsáknak, a dervisek és ezeknek a tömegekre gyakorolt fanatizáló hatása.

Az ó-török dervisek agitációja.

Mind ezek az elemek hallgattak a béke aláírásáig. Ekkor azonban, mikor Kemal pasa és pártja hozzáfogott a modern Törökország szerkesztésének megalkotásához, gyanus forrásokból, gyanus hangok hallatszottak a reformok ellen. Az ó-törökök a dervisek segítségével nyílt agitációhoz fogtak. Trapezuntban nagy tüntetéseket rendeztek, melyeken a szultán képét hordozták körül és fölhívták a nemzetet, hogy vonuljon az angorai kormány ellen, amely nem ismeri el a törvényes uralkodót. A tüntetőkhoz

és ebbe bele is nyugodnánk. Nincs tehetségem, nincs eszem hozzá, hogy kihasználjam a megbomlott világ konjunktúráját, nyugodjak bele tehát: szegény maradok. — Csakhogy időnként jön egy-egy hullám, egy kis szélrohám és fölfedi a hirtelen gazdagokat. — És akkor látom, hogy a kábitó vagyosok harácsolásához nem volt elég a zsenialitás, az ész. Valami kellett hozzá, amire én képtelen vagyok. Becstelenség. Tág lelkiismeret. A becsület hiánya. Hazárd vakmerőség, amelynek nincsenek skrupulusai. Ilyenkor kiderül: ez a titka, a káprázató vagyosoknak. És mert ez időnként mégis kiderül, ez a szegény ember elégtétele.

Könyveljünk el most is egy kis vigasztaló elégtételt. A pesti tőzsdé nagy matadorjait szinte járványszerűen éri most a leleplezés. Egymásután bukásznak a magasból. Olvassuk, valami Ernst József tőzsdébizományos hét milliárddal nem tud elszámolni. Valami Róth Ármán ötszázmillió differenciával áll a rendőrség előtt, valami Feldmann Ferencet ugyan csak százmilliók miatt tartóztatták le s ma még megszámlálhatatlan milliók miatt ül már a Garai

csatlakozott a trapezunti helyőrség és közte és a kormány által rendcsinálásra kiküldött csapatok közt véres harcok zajlottak le.

Törökországban utban van az ellenforradalom, amelynél a kezdeményezés szempontjából nagyon alárendelt szerepet játszanak a szultán hívei az összes dervisekkel és hodzsákkal, ellenben a tényleges sugalmazók és tényleges bajkeverők külföldről működnek. A dervisek és általában az ó-törökök csak sakkligurák ezeknek kezében. Az új Törökország igazi elöljárói — az európai pénz hatalmasságok, amelyek ellene sorakoztatják egyik-másik nagyhatalmat is.

Angora, vagy Konstantinápoly.

A török köztársaság fővárosa pedig Angora — mondotta Kemal pasa — amihez hozzáfűzhetjük, hogy a kiszemelt új központ már fölvetette a harcot a régi ellen: Konstantinápoly ellen. A két város között olyan nagy a különbség, mint a régi és új Törökország között. Konstantinápoly a világ kapitalizmusának gyűjtőlelencséje; központi szerve annak az organizmusnak, amelyet az európai tőke teremtetett a török birodalom gazdaságainak kiaknázására. Segédeszközök voltak: a kapitulációk, végrehajtó közegek: a konzulátusok, bankok, vagy részvénytársaságok és hajós érdekeltségek. Angora: az ellen-pallos, a kisemberek, a józan, dolgozó törökök, a ténylegesen alkotó munkásság kis igénytelen fővárosa mindjárt a görög

cég két tagja, Roxer Ernő és Kálmán Zoltán. Kik ezek az emberek? Máról holnapra léptek a milliárdok kegyébe.

Alig harminc évesek. Az egyik fogatot tartott, a másik három autóval száguldott Bécs, Berlin és Páris között. Fejedelmi lakosztályok voltak a metropoliszok legelőkelőbb hoteljeiben. Róth Ármán 26 éves, pár hét alatt spekulált össze 5—6 milliárdot, hét autóbilira volt szüksége, hogy mindegyik ott legyen, ahol le kell csapnia. Budapesti megbízottja egy Komlós Géza nevű ugyancsak 26 éves fiatal zseni; a Váci utcában öszobás főúri lakása van a moztársaságnak, aki éjszaka-ként megjelent vele a mulatóhelyeken. Feldmann Ferenc, aki elegáns magánfogatot tartott, még krakkéler is volt, egy év alatt hét párbajt vívott. A zsenik ma valamennyien a rendőrség előtt dideregnek — s a százmilliók és milliárdok, amiket kicsaltak, összeharácsolták és elpuccoltak, az a tandíj a szegény embertől, aki hiszékenyen a tőzsdére vitte pénzét. Mert a szegény ember mindig rosszul jár, mindig ráfizet, — ezt a sovány kis elégtételt, a zsenik bukását is neki kell megfizetni, ilyen

hadsereg kitakarítása után néhány olyan mozdulatot tett Konstantinápoly ellen, amelyek halálos sújtását nem sokáig bírja ki. Angora válmintézkedésekkel, mindenféle közigazgatási és gazdasági természetű rendelkezéssel lassú elsorvadásra ítélte Konstantinápolyt ami egyben annak a szerkesztetnek megsemmisítését jelenti, mely eddig az európai és amerikai kapitalizmus számára kiszívta a török birodalom erőit. Konstantinápoly sorsa csak részletjelenség abban a nagy védekező hádjáratban, melyet az újjászületett Törökország az európai kizsákmányolás ellen folytat és mi csak azért idéztük, mert szimbolikusan kifejező. A harc minden oldalon megindult, de Angora öntudatosan, izmosan védekezik. Kemal pasát nehezebb lesz leteríteni, mint Sztabo-rijszkit.

Elfogtak egy megszökött betörőt.

(A vagoniosztogatók egyik vezére a rendőrség kezén.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államrendőrség ma délelőtt letartóztatott egy veszedelmes betörőt, aki az elfogott vagoniosztogató bandának egyik fővezére volt. A letartóztatás érdekes részleteiről a következőket jelent a Közlöny munkatársa:

Mint ismeretes, a negyedik kerületi rendőrség egy már évek óta működő vagoniosztogató bandát tartóztatott le, amely több millió lei értékű különböző árut lopott ki az Aradra érkező vagonokból. A bandának két vezére Gravit György és Orosz János megszökött. A rendőrség a nyomozás érdekében szabadon bocsátotta a banda egyik tagját, Serbán Severt mert tudomására jutott, hogy baráti viszonyban van a megszökött Orosz Jánossal. Serbán Sever lakását állandó figyelemmel kísérte egy detektív és figyelte, hogy kijár be abba a házba. Tegnap délután a detektív a ház előtt sétált, amikor egy férfi kopogtatott be Serbán Sever ablakán, melyet a felcsépe nyitott ki. Az asszony amint meglátta az utcán álló embert rémülten kiküldte:

— Buj el azonnal mert a rendőrség keres!

A férfi elcsietett a detektív nyomon követve tekervényes utakon a gyanús ember a Bocskai-térre ment, ahol eltiint a 3-as számú házban. A detektív tapasztalatairól azonnal értesítette a IV. kerületi rendőrséget, ahonnan Gurgiu Romulus rendőrkapitány utasítására Gherán Árpád subkommisszár, Muntean János detektív és Purdi Péter rendőrőrmester mentek el a késő esti órákban a Bocskai-tér 3. szám alá, mert azt remélték, hogy ott sikerül elfogni a fosztogató banda még kézre nem került tagjait.

A házban megtudták, hogy egy Bálint László nevű ember ágyvrajá roknak ad szállást és oda állandóan gyanús emberek mennek éjszaka-ként. Behatoltak a lakásba és ott találták a megszökött Orosz Jánost. Még az éjszaka folyamán letartóztatták Serbán Severt és feleségét is. Orosz János kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy a Protonopescu (Bethlen-utca) 25.

számu házba Gravilet Györggyel betört és körülbelül 50 ezer lei értékű ruhaneműt loptak el. Különben mindketten tagjai voltak a vagyonfosztogató bandának. Gravilet tudomása szerint átszökött a határon.

Az aradi várat

átveszi a város.

(A tisztviselő-ház akció újabb fordulata.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi állami és köztisztviselő házépítési akciójában most érdekes fordulat állott be. Amint megittuk egy belügyminiszteriumi vezérfelügyelő érkezett Aradra és tárgyalásokat folytatott a város vezetőségével tisztviselő telep létesítésére vonatkozólag és helyesnek találta a város építkezési terveit. A város a vár és Zsigmondháza között az Astra-gvár mögött és a Laendler-fatelep helyén szándékozik a telkeket kiadni az igénylő tisztviselőknak. Szóba került az építkezés kérdése is. A felek ugyanis megvan, de a legnagyobb probléma az építkezés Keresztülvitel, mert a tisztviselőknél nincsen pénzük a város sincsen olyan anyagi helyzetben, hogy előlegezen a házak építésére. Akkor az az érdekes terv merült fel, hogy a várat cserébe átvenné a város az összes Aradon levő laktanyákért és a várnak a már ugyanis felesleges és kihasználatlanul levő sáncait, amelyben óriási mennyiségű téglatömegek vannak, felhasználná építkezésre. A vezérfelügyelő elfogadhatónak találta a tervet és kijelentette, hogy jelentést tesz arról a belügyminiszternek.

Kijátszott fizetésiárs.

(Bonyodalom a temesvári „Renaissance” étterem eladása körül.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári Lloyd-sor sarkán lévő „Renaissance” étterem évek óta sűrűn változtatja tulajdonosait. Az üzlet legutolsó tulajdonosai Saracu Juon és Pollák Jakab, a „Graciosa” cég tulajdonosai voltak, akik szintén ráfizettek az üzletre s százezrekre menő hitelt voltak kénytelenek igénybe venni. Amikor a hitelezők már nagyon szorították a tulajdonosokat, elhatározták, hogy eladják az éttermet s a vételárból kielégítik a hitelezőket.

Saracu Juon az egyik üzlettárs alkuba bocsájtkozott Kocsonyai János, aki hajlandó volt 200.000 leierért az üzletet átvenni. Pollák, a kinek szintén volt követelése Saracutól és a hitelezők azt remélték, hogy a vételárból jutnak pénzükhöz. Azonban egy napon arra ébredtek, hogy *pénzüket elvesztették*, mert Kocsonyai ugyan ma már átvette az üzletet, azonban — állítólag — anélkül, hogy az üzletért fizetett volna.

Az üzletbelyiség főbirtója ugyan is a Temesvári Sörgyár r. t. Ez szeptember hó folyamán *kilakoltatást* adott be Saracu ellen, amelynek alapján a bíróság Saracut október hó elsejével *kilakoltatta*.

Saracu a *kilakoltatást* végzésbe belenyugodott, ez jogerőre emelkedett, Saracu kiköltözött s a hitelezők legnagyobb ámulatára Kocsonyai átvette az éttermet.

Saracu hitelezői és Pollák ily alapon nem jutottak pénzükhöz, mert Kocsonyai *állítólag nem fize-*

tett Saracunak az üzletért. A kívül lázott hitelezők és Pollák Jakab most *bünygyt* utra fogják terelni az ügyet, mert állításuk szerint Kocsonyai igenis kifizette Saracunak a vételárat s az egész kilakoltatási pert csak azért folytatták le, s azért nyugodott bele Saracu, hogy ily módon kintlázhassák a hitelezőket.

Különös van arra, hogy az előkelő étterem bünygyi zárlat alá került.

Mozzi a borbélyműhelyben

Aradon tudvalevőleg részleges borbélysegéd sztrájk van. Ez nem úgy értendő, hogy az embert részletekben borotválják meg. Sőt. Az olyan borbélytermekben, ahol *manikűrös hölgy dolgozik, az is segít főnökének — szappanozni. Eddig nem habozott. Most habozik. Szóval minden habozás nélkül addig szappanozza a borotválásra szoruló emberiséget, amíg a mesier a borotválás alatt álló, illetve ülő vendéggel elkészült. Ezalatt a szappanos vendég elalszik. Álmában élénkül a: „Szabad péntek, szabad szombat, szabad szappanozni” című dalt és miután nagymosásról álmodik, felkel a helyéről és a várakozó állásponton levő többi vendégek ingyenes szórakoztatására a fodrász üzletben található összes fehérneműt begyömösözi a szappanos vizet tartalmazó vederbe és az egészet beszappanozza. Mielőtt a nagymosást folytatná, felébred és szomorú arcot vág, (holott csak azután fogják megborotválni). Nem akarok szörszállásogató lenni, (elvégzi azt helyettem a borbély) így csak röviden még azt jegyzem meg, hogy *kár volt a dolgot kiélesíteni. (A borotvák erre jobban rászorultak.)**

Pénzkrízis.

(A temesvári kereskedők memorandum.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári Kereskedők Egyesülete tegnap este választmányi ülést tartott. Az egész ülésen a jelenlegi pénzkrízis megoldásának lehetőségeit tárgyalták. Kabos Armin névű előadást tartott a pénzühiány okairól és azt a javaslatot tette, hogy az összes minisztereknek sürgönyileg terjesszenek elő egy memorandumot, hogy a kormány haladéktalanul intézkedjen a pénzkrízis ügyében, mert a mai pénzühiány mellett a román kereskedelem és ipar, amely a fejlődés legjobb útján haladt, feltartóztatatlanság tönkremegy. A bank és magán tőkések oly lehetetlen kamatot számítanak a kölcsönpénzekért, hogy azt a kereskedelem nem bírja el. Grünwald Márton tartalmas beszédében többek között előadta, hogy a bankok a nemzeti bank hatszázalékra adott pénzével uzsorát üznek és a Banca Nationala már felszólítást is intézett a bankokhoz, hogy amennyiben nem hagynának fel magas kamatköveteléseikkel, kénytelen lesz a hitelt megvonni. A választmányi ülés elhatározta, hogy úgy az összes miniszterekhez, valamint a romániai kereskedelmi tes-

zletekhez, kamarákhoz memorán-

dumot küld, amelyben felkéri tá-

rogatásukat a súlyos pénzkrízis sürgős leküzdésére.

Faragó Gyula házat elárverezték.

(Aradi bankok kérték a licitációt.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny mai számában ingatlan árverési hirdetmény jelent meg, amely felhívja az érdeklődőket a ma délutáni bírói árverésre, melyet az aradi igazságügyi palotában tartanak meg. Az aradi járásbírósgon a delegált bírói végrehajtó meg is tartotta a nyilvános árverést. A Horia (Széchenyi-utca) 7. számú ház került árverés alá, amely Faragó Gyula aradi földbirtokos tulajdonát képezte és amelyet míg a tulajdonos egy csempészési ügyből kifolyólag vizsgálati fogságban van, hitelezőinek kérésére árveré-

sen eladták. Az egyemeletes bérházat Motorca Romulus agresi lel-

kész vette meg nyolcszázötveneg-

ezer leierért. A ház kiköltési ára a megállapított adó alapján 27.300 lei volt. A házra az árverés költés-

sát Faragó Gyula három legnagyobb hitelezője: a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókja, a Marmorosch és Blank és az Aradi Ipar és Népbank kérte. Az árverésen Pollák Sándor és Adler Samu aradi kereskedők valamint ifj. Faragó Gyula a tulajdonos fia vettek még részt. A vevő Motorca Romulus a 81.100 lei bántpénzt az árverésen nyomban lefizette.

Megakadályozott fegyveres támadás egyik aradi rendőrparancsnokság ellen.

(Egy veszedelmes rabló revolverrel akarta kiszabadítani elfogott társát.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári veszedelmes rabló Tudosi Miklós tegnapi letartóztatása, a mely detektívregénybe illő érdekes kalandokban bővelkedett, ismét szenzációs eseményeket vont maga után. Amint tegnap megirtuk, Kirschner Antalt Temesváron kirabolták és a kirosztott ember tegnap délután Aradon ráismert a bűnösökre. Az egyiket, Tudosi Miklóst kalandos körülmények között sikerült letartóztatni, a másik meg szökött. Kirschner Antal miután bediktálta a jegyzőkönyvet az aradi elsőkerületi rendőrségnél, azonnal az állomásra ment, hogy Nagyváradra utazzon, ahonnan egy transzporttal Amerikába akart kivándorolni.

Az elsőkerületi rendőrségnél közben megállapították, hogy Tudosi Jilava községből Ilfov megyéből való és már évek óta betörésből és fosztogatásból él. A letartóztatott ember bevallotta, hogy társát Tuderin Niculescunak hívják és hogy az összes büntetteiket együtt követték el. A rablások és fosztogatások által szerzett pénzt, állítólag elmulatták és jelenleg semmi pénzük nem volt. Aradra azért jöttek, hogy itt próbáljanak szerencsét. Egy nagyszabású betörést terveztek, amelyet tegnap éjszaka akartak elkövetni. Nyúltan elmondotta, hogy mindketten mindenre elszánt emberek, akik szűk ség esetén gyilkosságtól sem riadtak volna vissza.

A veszedelmes ember kalandjainak érdekes részleteivel szolgált tegnap este éppen vallató rendőrtisztnek, amikor a hirtelen bekövetkező esemény beigazolta, hogy Tudosi nem túlzott az az állításával, hogy ő és társa mindenre elszánt emberek, akik semmitől sem riadnak vissza. Az airtó hirtelen kinyitott és télelszakkadva rohant be raita Kirschner Antal, akiről azt hitték, hogy már utban van Nagyvárad felé. Kirsch-

ner az izgalomtól líhegve kiáltotta:

— Jöjjenek azonnal, a lépcsőházban van a másik rabló!

Mihailovicu Gyula rendőrtiszt két rendőr kíséretében kirohant a szobából le a lépcsőházba. Tényleg ott volt a bűntárs, aki amikor meglátta a rendőroket, megfordult beszaladt az Acsev. palota udvarába és a park felől kijáraton a parkba rohant. A rendőrtiszt és a két rendőr mindenütt követték. A veszedelmes ember revolvert tartott a kezében és az utánarohanó embereknek visszakiáltotta:

— Ha közelemben jöttök, agyon lölek benneteket!

Azután bokrokat, virágokat legázolva, szaladt a várhíd felé, ott befordult a hidra és eltűnt a vár kapujában. A rendőrök mindenütt követték. Felkutatták a várnak minden zugát, de a várbán a veszedelmes embernek nyoma veszett. A vár kapuja elé őrt állítottak és azonnal telefonáltak az összes környékbéli csendőrségekhez, értesítették az összes határmenti hatóságokat a rabló szökéséről.

Bennt az első kerületi rendőrség helyiségeiben a legnagyobb izgalomban várták a hajsza eredményét. Különösen Tudosi Miklós volt rendkívül izgatott. Amikor a két rendőr és a rendőrtiszt kirohantak a szobából, Tudosi, aki oda volt láncolva az asztal lábához, le akarta tépni magáról a bilincseket, hogy ő is kirohadjon, azonban tettét egy ott maradt rendőrnek sikerült megakadályozni. Amikor értesült a hajsza eredménytelenségéről, megtörve mondotta:

— Pedig ettől reméltem a szabadságomat.

Azután elmondotta, hogy társával megbeszélést a tegnapi mehekülés közben, hogyha egyikőjüket elfogja a rendőrség, a másik mindent elkövet, hogy kiszabadítsa. Társa valószínűleg azt remélte, hogy a késő esti órákban a kerületi rendőrségnél legfeljebb egy vagy két rendőr őrizi Tudosi Miklóst és a rendőrökkel könnyen elbánt volna, mert revolverrel volt felfegyverkezve. A letartóztatott veszedelmes embert most fokozott éberséggel őrzik Kirsch-

Antal elmondotta, hogy azért tért vissza a rendőrségre, mert lekés-te a nagyváradi vonatot és eset-leg segítségül akart szolgálni a nyomozásnál. Amikor a lépcsőhá-zon feljött, szemben találkozott egyik megtámadójával, aki elő-

ször meglökött, azután megra-gadta, hogy megakadályozza, hogy felmenjen a rendőrségre. Sikertült magát kitépni a támadó kezéből és így értesítette a rend-őrséget a lépcsőházban tartóz-kodó rablóról.

Elfogatási parancs az aradi „Valuta Napoleon“ ellen.

(Egy bécsi cég feljelentésére letartóztatták Klein Lajost.)

(Saját tudósítónktól.) A valuta-spekuláció konjunkturának lázas hónapjaiban került forgalomba Aradon Klein Lajos neve. Rendki-vül merész vállalkozásait még a legöregebb valutázók is csodálattal nézték. Akkor mindenki Valuta Napoleonnak nevezte Aradon. Háromszor gyűjtött százazreket vak merő spekulációival és háromszor szegényedett el úgy, hogy ingosá-gait is el kellett adnia. Amikor a valutaspekuláció konjunkturái né-mileg lanyhultak, Klein Lajos ál-lást vállalt egy aradi bankban, a hol mint devizasztály-főnök mű-ködött. De a Valuta-Napoleonnak nagyrautó tervei voltak. Tervei-hez kicsinynek találta Aradot és íttahagyta családját, saját házá-t, elutazott Bécsbe. Az osztrák fővá-rospan Lefkov és Társa bankbizo-mányi cég alkalmazta mint deviz-őrt. Ezután sokáig nem lehetett hallani az aradi Valuta-Napoleon-ról.

Ma délelőtt Bucurestből egy távirat érkezett az aradi állam-rendőrségre, amely felhívja a rend-őrséget, hogy Klein Lajost tartó-ztassa le és azonnal küldje Buc-

Irodalom, művészet

Megkezdődtek a mozielőadások az aradi színházban.

(Elsőrangú műsor. Nagyszerű filmsláger.)

Az aradi színház vergődő ha-jója ma újabb jelentős stációhoz jutott el, sok akadály után meg-kezdődhetnek a színházban a mo-zielőadások. A filmtéchnika segít-ségül hívását a nyomasztólag há-tó súlyos gazdasági viszonyok tet-ték szükségessé, mert az általános pénzhiány közepette a hatalmas rezssivel dolgozó színháznak állan-dó anyagi gondokkal kellett és kell még ma is küzdenie. Ezért vette tervbe a városi színház igaz-gatósa, hogy mindaddig amíg a viszonyok javulnak, mozielőadá-sokat is rendszeresít a színházban és tervének keresztülvitelében támogató megértésre talált vala-mennyi helyi hatóságnál. A jövő-ben tehát a jóval kisebb rezssivel és így jelentősen alacsonyabb hely-árakkal dolgozó mozi kiegyenlít-heti a színháznál esetleg jelentke-ző deficitet s ezzel biztosítja az aradi magyar színtársulat zavar-talan megélhetését.

A mai megnyitó előadás ünne-pélyes körülmények között tört-ént meg, erre az alkalomra nagy-szabású műsoros előadástól is gondoskodott az igazgatóság, ez-zel is dokumentálni akarva azt, hogy az újabb vállalkozás sem szolgál más célt, mint a közönség igényeinek teljes kielégítését. A Csányi karmester vezetése alatt kifogástalanul működő zenekar nyitánya után Tompa Béla mon-dotta el ifj. Vas Gusztáv erre az alkalomra írt költői szárnyalású prologját. Ezt követte a „Komikus halál“ című kedves tréfa, amely-

restibe. A táviratnak később egy bővebb magyarázata érkezett, a mely arról szólt, hogy Lefkov és Társa cég feljelentette Klein La-jost a bécsi rendőrségen, mert a cég hatvan millió koronájával el-tűnt. A bécsi rendőrség a külügy-miniszterium útján kérte Bucures-tiben a rendőrséget, hogy Klein Lajost adja ki Ausztriának. Klein Lajost ma délelőtt Nadabán György detektív előállította az aradi rendőrségen és kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy ő nem károsította meg a Lefkov és Társa céget, hanem a követelt hat van millió korona valutadifferen-cia, amelyet ő spekuláció közben vesztett el. Valutával a cég meg-bizásából spekulált, ezért a károso-dás a céget illeti. Tiltakozott letar-tóztatása ellen, mert saját háza és vagyona van Aradon és amint mondja, ezt az alig kétszázezer leit, Aradon levő készpénzéből könnyen kifizetheti. Az aradi rend-őrség azonban a bucuresti rend-őrség intézkedése alapján Klein La-jost ma Bucurestibe küldte, ahol diplomáciai tárgyalások indultak meg a kiadása érdekében.

ben a színtársulat négy komiku-sa Győző, Sebestyén, Scimecz és Ekécs kacagtatták meg a pub-likumot. A konferáló Tompa ugyan nem árulta el a szerző kil-étét, de azt hisszük nem követünk el indiszkrécióit, ha leleplezzük a mulatságosan megírt tréfa íróját, aki nem más, mint maga Tompa Béla. Nagy hatás mellett szere-peltek énekszámajkkal Lepa Dora Kertész Vilmos, Tompa Béla és sok tapsot kapott a román tánc-o-kat bemutató női táncok. Érde-kes meglepetésben is volt része a szépszámu közönségnek. A mű-sor szerint Balogh Böskének és Sebestyén Jenőnek kellett volna bemutatni egy táncduettet, azon-ban ezt a számot majdnem elma-radással fenyegette Balogh Bös-ke hirtelen rosszul. A helyze-tet a nézőtérre jelenlevő Szegő Lily mentette meg, aki felkérésre eltáncolta Sebestyénnel a tánc-duettet. Az improvizált számot óriási tetszéssel fogadták. A mű-sor befejezése után az amerikai Griffith filmgyár slágerét a „Cso-datéví ember“ vetítették le, a melyben egy mélytartalmu, hatal-mas koncepcióju filmet ismert meg a közönség.

Az első nap tehát szép remé-nyekre jogosító körülmények kö-zött zajlott le. Ezután minden re-mény meg van arra, hogy a kö-zönség szeretettel karolja fel a színháznak ezt a vállalkozását és a műsoros mozielőadásokat állan-dó nagy érdeklődés mellett tart-batják meg.

Az aradi színház heti műsora. Szombat: Nagy művészt. (C.) Kez-dete d. u. 6 órakor. Vasárnap: Nagy művészt. (Bérlétszünet.) Kez-dete d. u. 5 órakor. Hétfő: Nagy művészt. (A.) Kez-dete d. u. 5 órakor.

A temesvári színház műsora. Szombaton délután: Bajadér, ope-rette. Este: Kék mazur. Vasárnap délután: Bajadér. Este: Hollandi me-nyecske. Hétfő: Othello, Fekete Mi-hállyal a címszerepben.

Pillangó kisasszony. (R. He-gedüs Béby vendégjelképe.) Puc-cini világhírű dalművét választot-ta R. Hegedüs Béby aradi uriasz-szony az aradi színpadon való má-sodik felléptére. Először a Paraszt becsület Santuzzájában láttuk és akkor szép sikert is aratott, most azonban erejét jóval túlhaladó feladatra vállalkozott. Madame Butterfly rutinos, erős énektech-nikájú és biztosjátéku színésznőt követel, a vendégszereplő ur-iaszonyon nagyon meglátszott még a dilettantizmus. Hangja kel-lemes, különösen középhangjai szépek és más, egyéniségének in-kább megfelelő szerepben jobban tudna érvényesülni. Az előadás erősen vidéki ízű volt. Kertész indiszponáltan érekelte és megje-lenéséből nem lehetett az UNIO tengerészisztijére következtetni. Ladiszlay a konzul szerepét jól énekelte. Tibor Lóri küzdött Su-zuki nehéz énekszámjaival. Gonzo baritonpartiját egy kardalos éne-kelt rosszul. A zenekar nem mű-ködött összhangban a szereplők-ke. Az aradi megértő operakö-zönség csak nívó operaelőadás-o-ka-t tud élvezni. (k. s.)

Temesvári színházi hírek. A ma-gyar színház gyárvárosi vendégsze-replése után, ha a román társulat szereplése is befejezést nyert, szom-baton d. u. Bajadér operett kerül színre Misoga László vendégfellép-tével. Szombaton este Misoga Lászlóval a nagyszerű zenéju, rend-kivül mulatságos operett, a Kék ma-zur, vasárnap délután Bajadér Mi-soga László felléptével, vasárnap este 8 órakor Hollandi menyecske operett kerül színre. Misoga László tehát két nap alatt négyszer játszik a városi színházban. — A jövő hét hétfőjén Shakespearevel kezdik a vál-tozatos műsort, amikor is Fekete Mihállal a címszerepben Othello ke-rül színre. Desdemonát Fekete Irén, Jégót Sipos Zsigmond játsza. Je-gyeket már erre az előadásra is lehet váltítani. — A jövő héten szenzációs vendégszereplések és a Marinka, a táncosnő operett premierje olyan si-kert fog hozni a színháznak, amely-vel aztán igazán elérkezünk a téli szezon forró színházi estéjéhez. — A Marinka, a táncosnőben Sárvay Ró-zsi, Lengyel Irén, Vénusz, Bodor, Deésy és Szabadvai játszik a főszere-keket. Vénusz és Bodor felváltva fogják játszani a fő férfi szerepeket.

Az aradi színház hírei. A cso-datéví ember. A városi színház első mozielőadásán valósággal lenyűgöző hatással volt a nézők-re ez a nagykoncepcióju ameri-kai film. A Griffith filmgyár leg-jobb erőt játszik benne a főszere-pet s ezek az erők világviszony-latban is a legkiválóbb moziszi-nészek közé tartoznak. Betty Compson, T. Meighan, L. Chaney nevei eddig ismeretlenek voltak az aradi közönség előtt, de a színház pénteki filmbemutatója elég volt arra, hogy ma már vá-rosszerte az ő csodás művészetik-ről beszéljenek. Akik végignézték A csodatéví ember pénteki pre-mierjét azok valamennyien szere-tettel zárták szívükbe ezeket a színészeket a kétórás páratlan él-vezetért. Az első előadásul válasz-tott film mellett a színház igazga-tósága tartalmaz. változatosan

összeállított műsoros előadástól is gondoskodott, amelyben az ara-di színtársulat legnépszerűbb tag-jai vesznek részt. A rendkívüli si-kerű filmet és az azt kiegészítő műsort szombaton délután 6 órá-s kezdettel megismétlik olcsó, dél-utáni helyárák mellett.

Hogy áll a leu?

Okt. 19-én 100 leuért adtak

Málunk:

2.63 svájci frankot,
7.68 francia frankot,
8.000 külföldi magyar koronát,
12.200 tényleges magyar koronát,
14.300 belöldi magyar koronát,
33.500 osztrák koronát.

Zürichben 2.6250 frankot

Parisban 7.80 frankot

Budapestben 9600—10900 kor.-t

Bécsben 32.300 osztrák koronát

Berlinben 5.400.000.000 márkát

Prágában 15.65 szokolt

Newyorkban 47 — centet

Belgrádban 40 — dinárt

Londonban 1 font 970 leu.

Megegyezés Bratiano és Constantinescu között

(Meghosszabbítják a morato-riumot.)

Bucurestiből jelentik: Constan-tinescu földmivelésügyi miniszter ma meglátogatta Bratiano mi-niszterelnököt florigái birtokán. A tanácskozások megegyezéssel végződtek. — Valószínű, hogy belépnek a kabinetbe Le-padatu, Tancred Constantinescu, Seveanu és Dimitriu.

Bucurestiből táviratozzák: A kereskedők külföldi adósságára engedélyezték moratoriumot való-szerűleg meghosszabbítják. A vo-natkozó törvényjavaslatot a pénz-ügyminiszter a parlament legköze-lebbi ülésének egyikén betér-jeszti.

Bucurestiből jelentik: A libe-rális párt elhatározta, hogy a leg-közelebb megürülő mandátumra fellépteti Constantinescu Tankréd CFR, vezérigazgatót, akit a kor-mány közlekedésügyi miniszter-nek kíván megnyerni.

A megvádolt rendőrség

(A vizsgálat eredménye a vagon fosztogatók sérülései ügyében.)

(Saját tudósítónktól.) A temes-vári vizsgálóbíróháson néhány nappal ezelőtt hallgatták ki a jó-zsefvárosi pályaudvaron elkö-vetett vagonfosztogatók tetteseit. A kihallgatások so-rán Zsizsik Mihály főkocsirende-ző, a fosztogatóbanda vezetője és ennek unokaöccse, Zsizsik Antal azzal védekeztek, hogy csak a rendőrség ürtegei miatt tettek be-ismerő vallomást és állításuk bi-zonyítására mindketten sérülése-ket mutattak fel. Az ügyben vizs-gálatot rendeltek el, amelynek so-rán megállapítást nyert, hogy mind a két fosztogató már letar-tóztatása előtt szerezte sérüléseit. Zsizsik Antal elfogatása előtt né-hány nappal verekezés közben sérült meg, Zsizsik Mihály pedig letartóztatása alkalmával is bekö-tött karral járt. A vizsgálat alap-ján teljesen megdőlt az a vád, a melyet a letartóztatott fosztog-átók a rendőrség ellen emeltek.

HIREK.

A szerb királyi ünnepek.

(A román királyi pár Belgrádban.)

Belgrádból táviratozzák: A jugoszláv trónörökös keresztelési ünnepeit előkészítő munkálatok befejezést nyertek. Ferdinánd király és Mária királyné szombaton este érkeznek Belgrádba. A hajóállomáson a szerb királyi pár, a kormány tagjai és a főméltóságok fogadják a román királyi vendégeket. A jugoszláv trónörökös megkeresztelése vasárnap délelőtt történik az udvari kápolnában. Délben a jugoszláv királyi család udvari ebédet ad háromszáz személy részére. Hétfőn tartja esküvőjét Pál jugoszláv herceg Olga görög királyi hercegnővel. Az esküvőn valószínűleg a yorki herceg is részt vesz. Az új házaspár hétfőn este Londonba utazik.

— **Bérmálás Aradon.** Pacha Ágoston apostoli kormányzó holnap, szombaton délután Aradra érkezik. Az előkelő vendég fogadtatására a városi és megyei hatóságok mennek ki az aradi állomásra. A polgári hatóságok fogadtatása után az apostoli kormányzó kíséretével a Szentháromság előtt felállított sátorba vonul, ahol az egyház fogadja ünneplésen. A bérmálás vasárnap reggel nyolc órakor kezdődik és hétfő délig tart. Vasárnap a fiúk, hétfőn a leányok járulnak az apostoli kormányzó elé bérmálásra. A vasárnapi ünnepi funkciók elvégzése után a püspök a küldöttségeket fogadja.

— **Alaptalan hír Castiglioni-ról.** Bécsi tudósítás alapján megemlékezett a Közlöny, hogy Castiglioni Camil ismert bécsi pénzügyi kapacitás nevével Csehszlovákiában egy szeszkihágással hozták kapcsolatba. A cseh pénzügyi hatóságok, mint ma Prágából jelentik, beható nyomozást folytattak le és megállapítást nyert, hogy a nagystílusú pénzember és vállalkozó még 1919-be visszanyuló ügytől teljesen távol állanak. Ugyanakkor Bronnernek, a bécsi Lombardbank vezérigazgatójának is sikerült bebizonyítani, hogy a szóbanforgó ügyhöz semmi köze nincsen. A vád különben is csak egy labilis feljelentésre támaszkodott. A két ismert pénzember ellen már nem az első ízben akartak ilyen módon konkurrencsei támadást intézni.

— **Románia a nemzetközi vasúti konferencián.** Nizzából táviratozzák: A nemzetközi vasúti konferencián, amely a nemzetközi vonatok menetrendjének és a közvetlen kocsik küldésének elintézését tárgyalja, Románia részéről Tamason és Miclescu kerületi igazgatók vesznek részt.

— **Felhívás.** Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja Reményi Rudolfot, hogy adójának megállapítása végett jelentkezzen a pénzügyigazgatóságon.

— **Katonai szemle Temesváron.** A katonai jelentkezések október 15-én kezdődtek meg Timisoarán, a gyárvárosi vigadóban és november 23-ig tartanak. A jelentkezésre kötelezett 1878—1898. évi születésűek közül azok, akik az előirt időben nem jelentkeztek, november 30-ig a katonai kiegészítő parancsnokságon pótlólag jelentkezhetnek.

— **Női és férfi kabátelmeik legolcsóbban** Strasser cégnél kaphatók.

Perfektuálás után a magyar kölcsön.

Budapestre jönnek az antant pénzügyi megbízottak. — Két kölcsön lesz?

Párisból jelenti a Havas újság: A nemzetek szövetségének delegátusai, akiket a magyar kölcsön módjait Budapesten való tanulmányozásával foglalkoztatják, valószínűleg Avonon főtitkár helyettes és Szalter a politikai ügyosztály vezetője lesznek. A londoni hivatalos körök megelégedésüket fejezik ki a jóvátételi bizottságnak Magyarország pénzügyi helyreállítására vonatkozó határozata fölött.

A Szózat című bucarestii lap úgy tudja, hogy két kölcsön lesz és a párisi Tempsből véve értesülését, szerinte a második kölcsönt teljes összegében a reparáció számlájára fordítják. Budapesti beavatott lielyen arról a két köl-

— **Adományok.** A timisoarai mentőtársulat házipítési alapjának javára I. évi október hó 1—15-éig terjedő idő alatt a következők adományoztak: Kántor Elek (Kolozsvár) 100, Weinberger Ferenc (Arad) 200, Weisz Alajos fiai 500 és dr. Poltschek Ármán ügyvéd 500, összesen 1300 leit. A gyűjtés eddigi eredménye 14.850 lei. Ezenkívül Guta Iosif 250 darab téglát, Merker Soma pedig 2 darab ablakrámat zsugaterrel együtt adományozott. Mind-ezen adományokért a társulat vezetősége hálás köszönetet mond. — A timisoarai színház ujjáépítésének javára Klein A. 5000 leit adományozott.

— **Házasság.** Balogh Lajos e hó 20-án (szombaton) este 5 órakor vezeti oltárhoz a ft. Minorita-atyák templomában Hannauer Bözsikét, Hannauer Mihály közismert aradi bádogostester kedves leányát.

— **Eljegyzések.** Adler Hilda Budapest és Sebestyén Ede Arad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Fellner Böske (Tauf) és Földes László (Arad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Megszűnt a Kassai Magyar Hírlap.** A Prágai Magyar Hírlap írja: A csehszlovák kormány által kiadott és Kassán megjelenő Magyar Hírlap szombaton megszűntette megjelenését. A lap olvasóhoz intézett felhívásában megszűnését úgy magyarázza meg, hogy a tétő alá kerülő magyar kölcsön és a megértés jegyében folyamatban levő gazdasági és kereskedelmi tárgyalások a cseh-szlovák köztársaság és Magyarország között a régi feszültség megszűnését és egy békés szomszédi viszony hajnaladását jelenti. Így a M. H. feljlesztette miszsióját és megszűnteti megjelenését.

— **Rendőri hír.** Hirschmanu Károly feljelentést tett az aradi rendőrségen, hogy lakásába betörték és a tettesek nyolcezer lei értékű ruháknak vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Talált cselédkönyv.** Találtak egy Fejes Eszter névre kiállított cselédkönyvet. Igazolt tulajdonosa átvetheti az első kerületi rendőrségen.

— **Haladás előadás** gazdag műsorral szombaton délután hat órakor a Kulturpalota nagytermében.

csönről azt állítják, hogy ilyen kölcsön ügyről eddig szó sem volt hiszen még az első kölcsön ügye sincsen perfektuálva. A jóvátételi bizottság határozata csak mint eventualitás, hogy esetleg későbbi időben megtervezendő kölcsönről állapítja meg, hogy az egészben vagy részben a jóvátételre legyen fordítható. A reparációs bizottság ennek az eventualis kölcsöntervnek a fölemelésével csak jogfenntartást kívánt lesegezni, miután a most folyamatban levő kölcsön kizárja a jóvátételi fizetéseket.

Az új nemzedék értesülése szerint Good Vilmos, aki a jóvátételi tanácskozásokon állandóan Párisban tartózkodott, ma este valószínűleg Budapestre érkezik.

— **A varsó-moszkvai gyorsvonat kifosztása.** Moszkvából jelenti: A varsó-moszkvai gyorsvonatot, mint ismeretes, a napokban rablók megtámadták és kifosztották. A támadásról mábban a következő részletek kerültek nyilvánosságra: A vonatot a határtól mintegy 100 mértföldnyire orosz területen, Borzov és Orsza állomások között, éjféltájban megállásra kényszerítették azért, hogy meglátogatták a síncsavarokat. Tíz fegyveres rabló felszállt, puska- és pisztolyokkal felébresztette az alvó utasokat, majd felsorakoztatta őket. A rablók ezután átkutatták az utasok zsebéit és podgyászát. Az utasok közt volt az angol külügyi hivatal egy tisztviselője, akától pénzen kívül ruháját is elvették, de diplomáciai futárpodgyászát érintetlenül hagyták. Volt a vonaton néhány orosz kereskedő, akik a moszkvai árumintavásárra utaztak. Ezekből ezer dollárt vittek el. A moszkvai lengyel katonai attasé száz dollárt vitte el.

— **Gyilkosság vérboszuból.** A kisenői csendőrség jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Tabas községben Kádár Gábor ottani leány egy vasvillával háromszor fejbévágta Mátyás Mihályt, akit életveszélyes sérülésekkel a nagyváradi kórházba szállítottak. Kádár Gábort a csendőrség elfogta és bezárította az aradi ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró ma hallgatta ki a tettest, aki elmondta, hogy vérboszu vezette, amikor meg akarta gyilkolni Mátyás Mihályt. A tettes ellen elrendelték a vizsgálati fogságot.

— **Meggyilkolt kisleány.** Kiszelo községben Zsiván Paula 12 éves leányt meggyilkolva találtak. Várf. szintűnek tartják, hogy a kisleány rablógyilkosság áldozata lett, mert a nyakán állandóan viselt értékes arany ezüst pénzfűzert emiatt. A timisoarai törvényszék részéről Hermann János dr. főügyész, Farchescu József dr. vizsgálóbíró kiutaztak a községbe a vizsgálat megejtése végett.

— **Utazásra el ne feledjünk** Diana sósborszeszt magunkkal vinni. Al-tala, egyszerű szagolgatás folytán, megmenekszünk a gyakori rosszléttől.

— **Caffé Patria Kabaré és Bar** Timisoara, Gyárváros.

— **Tánciskola.** Gencsvné tánc-tanárnő tánciskoláját kezdő táncosok részére 23-án, haladók részére 24-én este 8 órakor kezd meg a Felér Keresztben. Beiratkozások még esz-közölhetők Arad, Str. George Ionescu (Gróf Károlyi. n.) 7. sz. alatt.

Ernst bankár bukása.

(Értekezletre gyűlnek a hitelzők.)

(Budapesti tudósítónktól.) Az Ernst József és társa bankócg fizetési képtelensége körül a napisajtóban a hírek egész sorozata jelent meg. Alkalmunk volt a jelenleg folyó vizsgálat néhány eddig ismeretlen adatába betekintést nyerni.

A jelenleg folyó vizsgálat során a hitelzők névjegyzékébe 270 fél van felvéve. Ernst klientúrája mindenképpen elsőrangú volt és a hitelzők szombat délre értekezletre gyűlnek össze az egységes eljárás megbeszélése céljából. — Ernst József főzsedei akcióiránai és fizetemenetnek azok a hatalmas összegek adták meg az alapját, amelyeket annak idején apó-sától, Gunst Bertalantól örökölt. Ez az összeg 20.000 dollárt, 2 millió cseh koronát és ezer fontot, tehát csaknem három milliárd magyar koronát tett ki. Ennek segítségével rendezte be előkelő helyiséget és létesítette Bécsben főllé-ját.

Ernst bukása utáni lelkiállapota jellemző, hogy elutazása alkalmával utóvéll nélkül szállt fel a vonatra és mindössze három inget vitt magával, de az irattáskájában nyolc borotvakészlet és négy pamacs volt begyömöszölve és a nála talált összegek mindössze hétmillióra rúgtak.

A felbontott levél.

A volt temesvári moziigazgató pere.

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk arról a perről, amelyet Biraescu volt temesvári városi moziigazgató indított Schögl mozi-titkár ellen levéltitok megsértése miatt. A titkár az igazgató szabadságideje alatt felbontotta a mozihoz érkezett leveleket és köztük az igazgatónak egy levelét is, amelyet hivatalos levélnek gondolt. Ez a levél később nagy szerepet játszott a Biraescu ellen indított fegyelmi ügyben, amelynek eredményeként az igazgatót felülegszítették állásától. A levél ugyanis a Gloria filmvállalat intézte az igazgatóhoz és ebből kitűnt, hogy az igazgató részére külön tíz százalék jutalékot biztosít. A bíróság annak idején elutasította keresetével a volt moziigazgatót. A törvényszéken, ahol ma tárgyalják az ügyet, kihallgatták Vidri-ghin Stan dr. temesvári főpolgármestert, aki igazolta, hogy a titkárnak joga volt a leveleket felbontani és ezért Hermann ügyész eljettette a vádat Biraescu szemérmégi papasszal ell.

„ILONA.”

Monumentális magyar film Putty Lyával a főszerepben, ma szombaton az

Apolloban

Egy osztrák korona: 77.300 márka.

(Mennyit esett utabban a német pénz?)

Amióta beszüntették Zürichben a márka jegyzését, azóta alig jut el valami hír külföldre a márka értékesíthetőségéről. Egy berlini jelentés alapján a német valuta jelenlegi állapotáról közöljük a következőket:

A tegnapi pillanatnyi nyugalom után, amely főleg az új német járadékmárka-bank felállításának következménye, ma ismét nagyot esett a német pénz. Bár Zürichben hivatalosan nem jegyzik a márkát, a magánforgalom azért mégis felállított árfolyamokat és a magánforgalomban a tegnapi „szilárd” márka, 0.000001-ről 0.00000012-re zihant. Prágában 5.50 cseli koronát adtak egy millióért, holott ez egy nappal azelőtt még 7.75 korona volt. Szomorú képet mutat a berlini devizapiac, ahol egyenesen fantasztikus árak dominálnak. A dollár, amely röviddel azelőtt még 4.1 milliárd márka volt, ma már 6-7 milliárd. Hasonló módon ugrik a magasba az angol font is, amelynek ma 25 milliárd az értéke. A többi valuták szintén pánikszertien emelkednek. Egy osztrák koronáért Berlinben tegnap még 57.300 márkát adtak, ma már 77.300 a kurtusa. Jellemző a német pénz hihetetlen zuhanására, hogy az osztrák korona, amely a márka katasztrófa előtt Középeurópa legrosszabb pénze volt, ma 77.300 márkát ér.

Mozi.

* Aradi mozihiresh. A hatalmas érdeklődés, amely megelőzte és övezte az Apollóban előadásra került páratlanul érdekes, színpompás, nagyszerű képet, az Itonát, teljes mértékben kielégítést nyert. A közönség igaz elragadtatással fogadta a kitűnő magyar tárgyú filmet, amely valóban művészi munka s mesészövésével, színszerűségével, megjárásával és kiállításával valóban kiváló művészi magaslapon áll s minden előadáson zsúfolott nézőtér gyönyörködik a nagy szerű film csodás jeleneteiben. Az Itona, amely mint ismeretes, egyben már műsoron szerepelt, de akkor annak bemutatása hatósági intézkedés folytán elmaradt, de illetékes helyen sikerült mégis a film színrehozatalát a nézők akadályait elhárítani, s amelynek vezető női szerepét Puff Lya játsza, még szombaton és vasárnap kerül színre az Apollóban. — A Becslelenek című erkölcsdrámát, az Uránia filmszínházát, amely pénteken került bemutatásra, igen nagy siker fogadta. A komor, tragikus tónusú film, amely realiztikusan holmozza az élet árnyoldalait, megázó hatással volt a nézőkre, akik elragadtatással nézték az előadóművészek igazán nagyszerű játékát. A szépséges Hollay Kamilla, Tanay Frigyes és Vendrey Ferenc, a magyar színjátszás kiváló alakjai a vezető szerepeket s játékaikkal valószínűséggel csodálatba ejtik a publikumot. — Ugyane filmatrakcióval egy időben pompás bulvárszínház is bemutatásra kerül az Urániában. Lett és Coel, mint csavargók. E költős műsor még szombaton és vasárnap látható az Urániában.

Kilakoltathatók

a nagyalaptőkés vállalatok.

(Érdekes lakásügyi döntés a temesvári törvényszéken.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes lakásügyi döntést hozott ma a temesvári törvényszék. Löffler Béla a Lloyd soron lévő Löffler palota tulajdonosa a házában levő Bródy Testvérek fatermelő cég irodahelyiségét a saját részére kívánta átvenni és ezért házában egy másik lakást ajánlott fel a cégnek. A Bródy cég nem volt hajlandó a helyiségből kiköltözni és a háztulajdonos ezért lakásátadási pert indított ellene. Ma tárgyalta az ügyet a temesvári törvényszék Nauer György táblabíró elnöksége alatt. Azzal az indoklással, hogy a háztulajdonosnak joga van minden

egy millió lejnél nagyobb alaptőkével bíró vállalatnak felmondani, amelyik köteles még abban az esetben is elhagyni a felmondott helyiséget, ha a háztulajdonos más helyiséget nem ajánl fel részére, a törvényszék kötelezte Bródy Testvérek céget, hogy november elsején a helyiséget bocsássa a háztulajdonos rendelkezésére. A temesvári törvényszék érdekes határozata széles körökben nagy megelégedést keltett, mert ezzel a döntéssel meg van a mód arra, hogy a nagy alaptőkével bíró vállalatokat a törvény által előírt építkezésekre kényszerítsék.

További kutatások

a világosi katakombákban.

(Titokzatos földalatti folyosó. — Az emberóriás csontváza.)

Világosról telefonálta tudósítónk: Az aradmegyei Sírja (Világos) községben, mint azt a Közönség megírta, néhány nappal azelőtt érdekes ősrégi leletre bukkantak. A római katolikus templom mellett játszó gyermekek alatt hirtelen beszakadt a föld és a gyermekek egy üregbe zuhantak. A segélykiáltásokra elősietett emberek kiemelték a könnyebben sérült gyermekeket és az üreg közeli átvizsgálásánál megállapították, hogy a templom melletti üreg egy ősrégi sír egy férfi csontvázát találták.

A további kutatások során megállapítást nyert 250 cm. hosszú, 180 cm. mély és 150 cm. széles, terméskövel, téglával és mészhabarcossal épített sír, amelyben egy rendkívül fejlett férfi csontváza fekszik. A csontváz hossza 188 cm. hosszú. A csontváz mellén egy darab fekete alappal bíró vörös színű selyemdarabot találtak, a

melyen fekete, domboru csontgombok voltak. Valószínűség szerint katonai dolmány, de nem lehetetlen, hogy papi öltöny maradványa.

A most felfedezett sír összefüggésben van a templom alatti kriptával, amelyből egy folyosó vezet a templomépülethöz mintegy 60 méternyire álló kincstári épület pincéjébe. A folyosó 55-60 méter hosszú, 160 cm. magas és 120 cm. széles és terméskövel van kirakva. A kincstári épület, amelybe a folyosó vezet, még a múlt század elején épült és annak idején a „vörös barátok” plébánia épülete volt. A földalatti folyosó közepe bedől és csak a két bejárásnál közelethez meg valamennyire, mert a kiömlő gázok és a rossz levegő miatt egyelőre lehetetlen beljebb hatolni. Célzatos és szakcszerű kutatás bizonyára sok új dolgot fedezne fel és érdekes adatokat szolgáltatna a kutatás Világos történetéhez is.

Közgazdaság.

Fordulat a budapesti értékpapirpiacon.

(Megjavit a hangulat.)

Budapestről jelentik: A mai bankközi forgalomban lanyhán indult az irányzat és a papírok mint egy tízs százalékos árvesztéséget szenvedtek a tegnapi kurzusokhoz képest. Délben azonban az egész vonalon fordulat mutatkozott; a hangulat megjavult és nemcsak hogy a mai árvesztéséget hozták be a papírok, hanem egyes részvényeknél még kisebbfokú javulást is meg lehet állapítani. Ugyánakkor, hogy a budapesti nagybancok ma déli egy órára kitűzött állásfoglalása már előre éreztette hatását. A bizományosok, az ügynők és a közönség is már tegnap fedezték koszt pénzsükségletüket és tegnap este 2.25 százalékkal kínálták nagy tételekben a hetipénzt. Ma reggel ugyancsak 2.25 százalékkal kezdődött a koszt pénzüzet. A kereslet csekély volt, de a kínálat sem öltött nagyobb méreteket, nagy tételekben egyáltalában nem kerestek pénzt. A koszt pénz ennek ellenére is lassan 3.25 százalékgig emelkedett, majd délelőre ismét visszaesett a 2.25 százalékos szintre.

Uj CFR. vezérigazgató. Bucarestből jelentik: A vasutak autonómiajáról szóló törvényjavaslat legközelebb a parlament elé kerül. A kormány elhatározta, hogy a vasutak élére olyan vezérigazgatót nevez ki, akinek szakértelme feltétlenül bizonyos. A kinevezésnél mellőzni fogják a politikai szempontokat.

Az aradi céghivatalból Schenker és társai részvénytársaság április 23-án tartott közgyűlésén Horovitz Manót és Hoffman

Ferencet cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel és ezt bejelentette az aradi törvényszék céghivatalába. — A Lomfasi Erdőipar Részvénytársaság szeptember 25-én tartott közgyűlésén dr. Hódos Albertet igazgatónak, Griner Jakabot allgázgatónak választotta meg Waldner Károlyt és Fried Sándort pedig cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel. — Arad-Hegyaljai Vilamos vasút részvénytársaság június 23-án tartott közgyűlésén Comsa Mariot igazgatónak választotta meg. — A Nagyiratosi Hitelszövetkezet régi alapszabályait hatályon kívül helyezte és új alapszabályokat léptetett életbe.

Az aradi hetipiac. A mai hetipiac árakban lényegesebb változást nem hozott. A forgalom óriási volt, különösen a kínálat fokozódott nagy mértékben, dacára a tulkinálatnak áresések azonban nem voltak tapasztalhatók. Az élő állatpiacon nagy felhajtás mellett élénk kereslet mutatkozott. A majorságpiacon az árak jelentékenyen emelkedtek a nagy kereslet miatt.

Rendszabályokkal enyhítik a pénzhányt. Bucarestből jelentik: Oromulu, a Banca Nationala kormányzója kijelentette, hogy a Nemzeti Bank semmiféle újabb bankjegykibocsátást nem tervez. A készpénzhány enyhítésére bizonyos rendszabályok szükségesek, ezek azonban a kormánytól függenek.

Szabaddá teszik az exportot. Bucarestből jelentik: A legfőbb import bizottság legutóbbi ülésén elhatározta Sasu miniszter javaslatára, hogy a kiviteli szabadságot az egész vonalon visszaállítja, kivéve az aranyat, a búzát, a petróleumot és még két-három elsőrendű közszükségleti cikket. Az iparügyi miniszter ennek alapján a legközelebbi napokban rendeletet bocsájt ki, amelyben visszaadja a többi cikkek kiviteli szabadságát.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (Október 19.) Francia frank 13, svájci frank 38.50, dollár 218, dinár 2.35, szokol 6.10, lira 9.50, angol font 960, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0031. Külföldiek: Budapest külföldi 80, belöldi 143, Bécs 335, Prága 6.30, Zürich 37.80, Milano 9.65, London 950, Páris 12.75, New York 212, Belgrád 2.60.

Temesvári valutaárak. (Október 19.) New York 213, dollár 219, London 958, angol font 980, Páris 12.85, francia frank 12.90, Zürich 38, svájci frank 38.60, Milano 9.68, lira 9.80, Belgrád külföldi 2.50, belöldi 2.43, dinár 2.39, Prága 6.25, szokol 6, Budapest külföldi 90, belöldi 138, magyar korona 132, Bécs 334, osztrák korona 328.

Bucaresti tőzsdezárlat. (Október 19.) Külföldiek: Páris 12.68, London 958, New York 212.50, Milano 9.75, Zürich 38.15, Bécs 0.003080, Prága 6.28, Budapest 0.0110. Valuták: Napoleon 790, léva 2, török lira 1.28, angol font 965, francia frank 12.85, svájci frank 39, lira 9.60, drachma 3.80, dinár 2.40, dollár 216, osztrák korona 0.0031, lengyel márka 0.0003, magyar korona 0.0070, szokol 6.20

„Becslelenek”

Magyar film. Hollay Kamilla és Tanay Frigyes a színpadon. Ma szombaton az

Urániában

LEGUJABB.

Bajorország diplomáciai szakítása a kommunista Szászországgal.

Berlinből táviratozzák: A bajor hivatalos lap közli: A bajor kormány értesítette a szász kormányt, hogy mindaddig nem accreditalja a szász meghatalmazott minisztereket, amíg Szászország élén kommunista kormány áll. Ezt a hírt megerősíti az a távirati jelentés is, amely közli,

A szélhémós áltengerészti katonai szökevény.

Több ízben emlékeztünk már meg Marinescu szélhémós áltengerésztről, aki, miután végigpumpolta jótékonycélu adományok címen Ternesvárt, eltűnt, majd elfogatása után ismét megszökött. A sinaiat katonai parancsnokság

hogy a bajor kormány visszahívta drezdai követét.

Berlinből táviratozzák: A Vorwärts konstatálja, hogy a szászországi helyzet rosszabbodott, azonban reméli, hogy a birodalmi kormánynak sikerül majd rövidesen megegyeződést találni a szász miniszterelnökkel.

most értesítést küldött a femesvári rendőrséghez, amelyben közli, hogy a katonai fogházból egy Jomescu nevű tengerész közlegény megszökött, aki Marinescu néven, mint királyi adjutáns szélhémósok dák.

Zürichi nyitás. (Október 19.)

Amsterdam 218.50, Newyork 557.62.50, London 2523.50, Páris 33.35, Miláno 25.22.50, Prága 16.62.50, Budapešť 0.0306, Belgrád 6.65, Bucuresť 2.62.50, Varsó 0.0006, Bécs 0.0078.62.50.

Zürichi zárlat. (Október 19.)

Amsterdam 218.50, Newyork 558, London 2524.50, Páris 33.35, Miláno 25.1250, Prága 16.62.50, Budapest 0.030625, Belgrád 6.7250, Bucuresť 2.6250, Varsó 0.0006, Bécs 0.007860.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. Napoleon 69000, Belgrád 230—244, Berlin 0.0002—0.0003, Bucuresť 95—108, lei 96—109, London 88000—92400, angol font 88500—92900, Miláno 880—935, lira 890—945, Newyork 19300—20400, Páris 1180—1246, francia frank 1195—1261, Prága 578—624, Varsó 0.0003—4.65, Bécs 0.002735—29.55, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Budapesti értékpapírák. (Október 19.) A mai árak — ezresekben — a következők: Magyar Hítel 645—650, Osztrák Hítel 120—125, Hazai Takarékpénztár 3800, Földhitelbank 320, Kereskedelmi Bank 1000—1050, Városi Bank 15, Magyar-Német 28, Angol-Magyar 109, Lloyd Bank 29, Ált. Készlet 2325—2350, Salgó 505—510, Urnikányi 1200, Drasche 440, Ujlaki 230, Athenaeum 265, Rigler 54, Pallas 48—49, Globus 42, Államvasút 345—360, MFTR 360, Levante 625—675, Adria 400—425, Délivásút 100—105, Transdanubia 92, Budapesti gőz 205, Hungária 100—105, Borsodmiskolci 95, Óia 520, Viktória butor 19, Hazai fa 180—185, Nasici 2050, Ganz-Danubius 4900—5000, Fegyver 1240—1325, Lip-ták 35, Rima 95—100, Ganz Villamos 1600, Schlick 95, Láng 140—145, Kaszab 100, Vegyipari 40, Olom 30, Egész 42, Spódium 150, Cukor 2900—2950, Izzó 475—480, Star film 43, Baróti 23, Brassói 560, Gumi 180, Georgia 1125—1175, Mezőhegyesi 370—380, Karton 190, Papíripar 48, Keleti és Magyar 46, Lámpa 200—210, Szálami 36.5—37, Szilka 118, Vasutforgalmi 180, Nem jegyzett értékek: KÉVE 3, Korvin film 32—36, Demecseri 15—18, Kopeczkv 6—7, Székely és Gerő 2.6—3, Budapesti Bank 8, Ujságitzem 0.5, Herendi 9.2.

Cenzurat:

Dr. ROMUL MAGER

Sport.

— **CAMP.—AMTE.** bajnoki mérkőzés f. hó 21-én vasárnap d. u. 4 órakor a Gloria.CFR. pályán. Előzőleg a H., d. e. 8 órától pedig az ifj. és törpe csapatok játszanak.

— **A Meteor kerékpár-egylet** által rendezett Arad város 100 kilométeres kerékpáros bajnokságáért vasárnap délben az oradea-mare-i országúton tizenhárman állottak starthoz. Nyolcan a Meteor és öten az AMTE-ből. Elsőnek kitűnő idő alatt (3 óra 56 perc) teljesen fitten, gyönyörű végspurtal Schmiedt Sebestyén „AMTE.” futott be. 2-ik Boldea, „AMTE.”, 3-ik Zabova, „AMTE.”

Szoyer Ilonkát elítélték rágalmazásért.

Budapestről jelentik: Június 23-án Szoyer Ilonka operabékesnő Schönwald Imre ékszerésznek négy nagyobb és öt kisebb briliánskövel ékített brossot adott át forrasztás céljából. A művész két nappal később elküldött az ékszerért, majd másnap személyesen ment az ékszerész üzletébe és hangos botrány közepette megvádolta az üzlettulajdonost, hogy az egyik briliánst értéktelen, hasonlóan csiszolt üvegdarabbal cserélte ki. Az ékszerész Szoyer Ilonkát rágalmazás címén feljelentette a járásbírószágon. A bíróság Szoyer Ilonkát rágalmazás vétségéért háromszázezer korona pénzbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban a novella első szakasza alapján felfüggesztette. Az ítélet indokolásában a bíróság kimondta, hogy enyhítő körülménynek veszi a vádlott büntetlen előéletét, valamint azt is, hogy az ékesnő foglalkozása következtében állandóan ideges állapotban van.

Kinsky kalföldről hozott
fondat 1858

legujabb modellü

kabátok, kosztümök délutáni és estélyi ruhákat bemutat.

Kinsky, 100

Timisoara, II, Andrassy-utca 8. szám.

Legszebb bérmaajándékok

legolcsóbban kaphatók

Hirsch Jenő

Arad, Str. Metianu (Forray- és Rákóczi-utca) sarok. 5949

Hirdetmény.

'Az Aradi Kötő- és Kötőszövőgyár r. t. részvényeseinek tudomására hozza, hogy végleges részvényeiket az ideiglenes részvények egyidejű bevonásával a Banca Romaneasca aradi fiókjánál hétköznapokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6 óra között átvehetik. Egyidejűleg tudomásul adják, hogy a f. é. február 27-én tartott rendkívüli közgyűlés a társaság alaptörvényének 10. cikkéből 15 millióra való felemelését határozta el, újabb 25000 darab bemutatóra szóló 200.— lei névértékű részvény kibocsátásával, amely alaptörvény felállítását tartalmazó felhatalmazásával végre. Minden két régi részvény után egy új részvényt adunk ki. Az elővételi jog a végleges részvények bemutatása mellett a Banca Romaneasca aradi fiókjánál gyakorolható, amellyel egyidejűleg ki fogjuk adni az ideiglenes részvények névértékét is.

'Az elővételi jogot 1923. november 30-ig gyakorolják azon részvényesek, akiknek legalább két régi részvényük van. Az elővételi jog nem gyakorolása, vagy a páratlan részvények folytán fennmaradt részvények az igazgatóság rendelkezésére maradnak. Az elővételi jog gyakorolásával egyidejűleg kibocsátási költségek fejében fent nevezett bank pénztáránál részvényenként 10 lei költség fizetendő be. 6034

Arad, 1923. október 20.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Eladó

elkötözés miatt egy tökéletesen felszerelt 5 színű klissék készítésére is berendezett 6024

photocinkográfia.

Cim: **Lloyd Express,** Cluj, Str. Juliu Maniu 4. Lloyd 2108

„Unio”

szállításivállalat Timisoara
Str. Troboriu Laurian (Posta-u.) 8-10.
Telefon 651.

Aradi és nagyváradi gyűjtőhelye „IDET”

Arad, Str. Bratianu 3.

(Weltzen I.-u.)

Telefon 806.

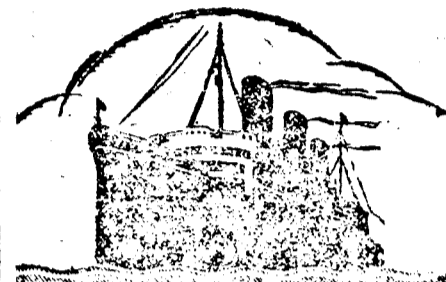
Hrnják Dániel

Coloniale en-gros. Speserei Grosse handlung

Fűszer nagykereskedés

TIMISOARA III. 98

Str. A. Troboriu Laurian (Postgasse) 10.

Amerikába utazók figyelmébe!

Tisztelt ügyfeleinket arra kérjük, hogy szíveskedjenek a saját érdekükben okmányaik, valamint kész utlevelüket annál is inkább azonnal benyújtani, mert a nagyszámu utazni szándékozók túlekedése következtében fenyegető a veszély, hogy a késedelmes utlevél benyújtás következtében kimerül a jövő évi 1924-es kivándorlási kvóta is, mely esetben tekintettel az Egyesült Államok által megállapított létszám beteltére, — még jövő évre sem válik lehetővé a kiutazás.

Hogy a t. utazóközönségnek a személynél felvilágosítással járó időpazarlást megtakarítsuk, ezután közöljük, hogy milyen okmányok szükségesek egy északamerikai utlevél megszerzéséhez:

1 darab születési bizonyítvány, 1 darab nemzetiséget igazoló okmány, 1 darab erkölcsi bizonyítvány, melyen a köz ségi előliárolásnak igazolnia kell, hogy az illető mennyi idő óta tartózkodik leg utóbbi lakhelyén, 1 darab házassági okmány, 1 darab katonai elbocsátási igazolvány, (18—45 év közötti férfiak részére), 1 darab Affidavit (benvándorlási engedély amerikai rokon, vagy ismerős részéről, hitelesítve az amerikai román konzul részéről), 1 darab adórendezési okmány, 1 darab hatósági orvosi bizonyítvány, 8 darab utlevél-fénykép. Az összes okmányoknak román nyelven kell kitöltve lenni!

Szívesen vállalkozunk arra, hogy benyújtás előtt átvizsgáljuk okmányainak helyességét és ugy központi irodánkban, valamint az alatt jelzett fiókainknál minden egyéb idevonatkozó felvilágosítást készségesen megadjunk.

Fiók intézetek:

Arad, Báró Bohus-palota.
Bucuresťi Calea Grivitei No. 183. Telefon 51—67.

Czernovitz, Rathausstrasse 9.
Schaeßburg, Piata Unirii No. 34.
Ezen fiókok ugy a hivatalos, mint a levélbeli, vagy a személyes érdeklődéseket azonnal elintézik.

Kiváló tisztelt:

Hamburg—Amerika Linie

közös szolgálat az Unio American Lines-sel, vezérképviselő Románia részére László H. Lazarovitz. — Központ: Timisoara, I. Strada Mercy 2. — Sörgöncsü: Lazarovitz. — Telefon 16—58.

PIRAMM

NEMES-ANYAGOKBÓLKÉSZÜLT
LEGJOBB-CIPŐTISZTÍTÓZER

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

HÁZISZOLGÁT keresek, ki virágok kezeléséhez is ért. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5459

KERESÜNK határúratu sikszitás vámmalombba szakképzett, józanéletű, résztes molnárt november 1-sel belépésre. Farkas Gyula Ternova, Aradmegye. 5983

IRNOK, 30 évi gyakorlattal bír, a közgazgatási teendőiben teljesen jártas. nős, családost egyén, birja a román nyelvet szóban és írásban, november 1-ére állandó alkalmazást keres. Cim Eibenschütz Mór köza. Irnok Zerindul-Mare. 6027

GYAKORLOTT, komoly pénztárnok, ki a könyvelésben is jártas, állást keres. Szives megkeresések „1000” jellegre Aradi Közlöny kiadójába. 6033

JÓ TENORISTA és karvezető. 15 évig volt állami tisztviselő, keres banknál, vagy vállalatnál jól dotált elhelyezést. Ajánlatokat „Tenorista” jelleggel Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 6025

FATERMELESI iródnkba keresünk egy román kisasszonyt, aki a magyar nyelvben is tökéletes, gyors- és gépirásban jártas. Havi fizetés 2500, esetleg 3000 lei. Cim Kelet hírlapiroda Arad. 14040

ELSŐRENDO varróleányok francia és angol munkára felvétetnek. Váradi Mihalkovits Arad, Strada Ioan Russu Sirianu 3. (Anlich Lajos-utca 20.) 13346

FŐMOLNÁRT keresek, esetleg azonnali belépésre. Havi fizetés 3500 Lei. Szitás malom berendezése 3 írárt. Kontárók kiméjjenek meg. Cim Nagy János Maros-Ludas. 5967

PERFEKT főzős felvétetik Klein Arad Str. Seminarului (Sina-utca) 1a. 14040

MAGYAR és német nyelvtudású, könyvelésben jártas, hosszabb krodai gyakorlattal bíró hivatalnokot, vagy ugyanilyen nőtlen fiatalembert keres nagykereskedő cég. Címmel ellátott írásbeli ajánlatokat „Import” jellegre a Kelet hírlapirodába Arad kérünk. 14040

INTELLIGENS, fiatal asszony három éves kisleányával házvezetőnői, esetleg szakácsnői állást keres. Címeket Aradi Közlöny kiadójába kér. 6032

VASKERESKEDŐ segéd fiatal, román és magyar nyelvismerettel, szorgalmas, rendszerető, alkalmazást nyer Lusztig Ernő vaskereskedésében, Pecica, Jud. Arad. 6031

Vétel és eladás.

NŐI ES FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyegeket, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

SZÖRME kabátok, komplett háló és ebédli berendezés, különböző butorok, utazó táskák, brilliáns gyűrű, kézimunkák, ágyterítők, store, gardero szekrény, fehérnemű, tükör, kép, férfi, fiu és női télikabátok, disztárgyak, 3 m. fekete costum szövet, stb. eladó. Str. Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 10000

FEHÉR-Szakeres, Fizika és Miklós-Kaiblinger német nyelvkönyv V. rész gimnazium VII. osztály részére megvételre kerestetik. Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

EREDETI világos norvég csukamáj-olaj Maria Aarsæther, görvlykóros, tüdőbajos, fejletlen, sápadt, angolkóros, gyenge gyermekeknek és felnőtteknek. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14133

ANTIK szalngarnitúra eladó Wolf és Sebők kárpitosoknál Arad. 6030

HATSZEMÉLYES karlsbadi ebédkészlet 38-as magasszárú új női cipő cicsón eladók. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13346

TELJESEN új, világos, modern hálószobaberendezés 15.000 leírért eladó. Három részletben fizethető. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13940

A NAQY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázakat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

NÉGY REGISZTERES, I. térdregiszterrel ellátott finom harmónium eladó. Wiesenbacher Siria (Világos.) 6000

TELJESEN jókarban levő vendéglői berendezés, biliárd asztal eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6011

Ingatlan.

STRADA Episcopul Radu (Magyar-utca) 10. sarokház, modern üzlethelyiségekkel és lakással eladó. Strada Románului (Zrinyi-utcában) 20 méter frontpince eladó. Értekezni háztulajdonosnál lehet. 6010

MICALACA-NOU (Ujmiklakán) gyönyörű magas földszintes sarok magánház, havi 200.000 leit forgalmazó nagy fűszerüzlettel, italméressel, egyedülálló fűszerezéssel, bélyeg-árusítással, háromszobás lakással, 300 öles telekkel, 550.000 leírért eladó. Azonnal átvehető. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13939

AZONNAL bérebeadó elutazás miatt egy teljesen új ház 3 lakrészszel, teljes és új berendezésű kávéházhelyiséggel, nagy pincével és egyéb mellékhelyiségekkel. Értekezés a tulajdonosnál „Casa Nationala” kávéház, Vinga. 6026

Üzletok.

HÁROM szobából álló modern irodahelyiség a város központjában november hó 1-én kiadó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 800

Különféle.

GYÖRFFY TESTVÉREK műbutor asztalos műhelye Timisoara (Temesvár) Gyár város, Rékási-ut 2. 96

Figyelem.

Belvárosi kertesház 4 szobás, fürdőszobás, azonnal elfoglalható lakással 360 ezer leírért — Nagyövéjú kisebb bérház a Str. Consistorului (Batthyány-utcában) 250 ezer leírért. — Magánház 4 szobás, fürdőszobás, elfoglalható lakással, parkirozott udvarral a piactér közelében. — Tökebefektetésre alkalmas bérházak, üzletházak, kisebb házak, mind azonnal elfoglalható 3-6 szobás lakásokkal eladók. Megbízott HAASZ-IRODA Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-utca.) 13543

Bérmaajándékokat Waldmann I. ékezerész, Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. a. 5943

Aranyból 120.— Lei, ezüstből 80.— Leitől kezdve ajánl:

Ajánlunk előnyös árak mellett

kb. 1200 folyóméter hordozható vágányt, 150 folyóméter tramvai sint,

1 drb. cca 80 hektoliteres olajtartályt, 14040

2 waggon ócska gépöntvényt,

3 waggon ócska kovácsolt vasat, továbbá teljes kádárműhely berendezést.

„Rador” 1081

Kisjenői uradalmi gépműhely, Chisineu (Kisjenő)

Bérmaajándékok
szépek és olcsók

Grallert J. és Fia
óras és ékszerész cégnevel kaphatók.

Arad, Bul. Regina Maria 8. (Andrássy-tér 22.)

Régi ezüst-, arany- és platina-tárgyakat s drágaköveket vásárolunk. 5950

Női harisnyák 25.— Leitől. Pantent harisnyák 13.— Leitől. Gyermekek szveterok, alsó trikók a legolcsóbban: 5959

Bogyó A. harisnya és szabó kellékek üzletében Arad, Str. Eminescu 12.

Kovácsok, lakatosok és viszont eladók, valamint lakhelyiségek fűtésére coosot, faszenet házhoz szállít waggontételekben is a legjutányosabb árban:

Stefán Henrik,
Arad, Bulev. Carol I. (Erzsébet-körut) 2.

Utvinyáncz Géza
óras- és ékszerész, Timisoara, Belváros, Zápolya-utca. 2.
Vez és becserelel töredék arany-ésműtárgyakat, raktáron mindennemű órák és sajtát javító műhely. 95

A n. érdemű közönség szives tudomására közom, hogy a

„DIANA”
fürdőt

ujjonnan átalakítva ismét a nagyérdemű közönség rendezkezésére bocsájtom. Szives pártfogást kér a Tulajdonos. 6029

Mielőbbi belépésre kereskedősegédet Messer Lipót és fia Chisineu (Kisjenő.) „Rador” 1080 14049

Azonnal átad
kivánt romániai állomáson cca 8000 calorías sziléziai darabos és kocka szalonszenet szobafűtési csókra, akna és aprószenet fűsemi csókra, valamint mosott speciális kovács-szenet üzemek és azonnagykereskedők részére

Prompt szállit:
Lupényi darabos kocszot **FERROCARBON** Szénkereskedelmi Társaság, a sziléziai és belföldi közénbányák kizárólanos képviselői **TIMIŞOARA** Palatul „Agrar” Telefon 9. 67

Fldk: Cluj, Calea Regale Ferdinand 70. Expositura: Petroseul és Kattowitz.

Figyelem
Mindem Kényelemmel berendezett belvárosi ház 3 szobás, fürdőszobás, azonnal elfoglalható lakással sürgösen eladó. Bővebbet: HAASZ-IRODA Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-utca.) 13543

Regatul Româna Subprefektura Judetului Arad, No. 12159-923. PUBLICATIUNE.

Pentru confectionarea si furnizarea zgarzilor de camii necesare in anul 1924. pentru provederea camilor din judetul Arad, se anuntă licitatie publică cu termin de 15 zile.

Ofertele in picuri incluse cu inscriptia „Ofert pentru furnizarea zgarzilor de camii” se vor inainta Subprefectului judetului până la data de 3. Nov. crt. oare 10 a. m. când se va tine licitatie conform prescriptiunilor legii asupra Contab. publice in fata oferentilor.

Condițiunile se pot vedea in biroul Subprefecturii zilnic in decursul orelor oficioase. Arad, la 18. Octomvrie 1923. 6023 Subprefect: Dr. German.

Cale Ferate Române Directiunea Regionale Arad. PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunostintă generale ca in ziua 3. Noemvrie in oare 12 se va tine licitatie la Directiunea Regionale C. F. R. Arad pentru aprovizionarea lemnelor de foc.

In cantitate de 3000-5000 m3. Pentru orice informatiuni a se adresa in toate zilele de lucru intre orele 12-13 la Directiunea Regionale C. F. R. Arad (Serviciul de tractiune parter, camera 8.) unde se pot lua deslusirile necesare. Arad, la 15. August. 6028 Director Regional.